

Josef Š o u r e k:

Genistella sagittalis (L.) G a m s - nový druh pro Slovensko

Na společné exkursi s MUDr Fr. Černochem z Vyškova na východní Slovensko (Poloniny a Zemplínsko) našli jsme dne 15. 7. 1957 asi 6 skupin *Genistelly*, odkvetlé i plodné, na suché, původní, krátkostébelné a květnaté louce s jižní expozicí, asi 500 m n. m., na flyšovém podkladu v prostoru Starina u Stakčína na nejvýchodnějším Slovensku pod Poloninami. Doklad je uložen v našich herbářích a byl zaslán s přesným popsáním lokality Národnímu museu v Praze, Botanickým ústavům Karlovy university v Praze a Komenškého university v Bratislavě.

Celkový ráz a poloha lokality zaručují, že jde o výskyt spolehlivě původní. Zmíněná louka nebyla t. r. do doby nálezů spasena ani pokosena, kdežto všechny okolní louky jsou odedávna a po celý rok pastvinami se všemi zhoubnými a odpornými průvodními zjevy (těžké erose a záměrné odlupování kůry kmenů starých stromů — zejména buků — aby rychle uschly a byly spáleny za účelem svévolného rozšiřování pastvin). Zatím nebylo zjišťováno, zda lokalita se někdy spásá či kosí. Domnívám se však, že pro kosení je příliš chudá, takže občasně pasení je asi pravděpodobnější. Je známo, že hovězí dobytek mívá *Genistellu* zcela a spásají ji jen ovce a kozy. V krajině se pase většinou hovězí dobytek; je tedy možné, že její porosty se zachovaly i při občasném pasení. Na přilehlých skutečných pastvinách není po ní ovšem ani stopy. Domnívám se však, že na lukách mezi Poloninami a Vihorlatem — podobně ochráněných — budou nalezeny lokality další. Doporučuji, aby louka s *Genistellou* byla vzata do ochrany před pasením i kosením, jako t. č. jediná slovenská lokalita, jistě původní.

Vzhledem k tomu, že jde o rostlinu celkem méně známou, pro Slovensko novou a i jinde v ČSR se vyskytující jen velmi porůznu a nikoliv všude původní, podávám o ní a jejím výskytu celkový přehled.

a) *Genistella sagittalis* (L.) G a m s. — Syn.: *Genista sagittalis* L. Spec. pl. 710, *Genista herbacea* L a m., *Genistella racemosa* M o e n c h M e t h. 133, *Spartium sagittale* R o t h, *Salzwedelia sagittalis* G a e r t n., M e y. et S c h e r b. Flora der Wetterau II, 498, *Cytissus sagittalis* K o c h Syn. 157, *Syspone sagittalis* G r i s e b. Spic. Fl. Rum. I, 6. — Český (2): *Kručinec křídlatý*, na Slovensku (2): Kružinôčka křídlatá, německy: Flügel-Günster.

Je patrné, že druh byl zařazován do rodu *Cytissus* i do rodu *Genista*. — M o e n c h, dále G a e r t n e r, B. M a y e r et J. S c h e r b i u s ve Flora der Wetterau (1880) i G r i s e b a c h oddělili ji jako samostatný rod. A l e f e l d spojil ji spolu s *Cytisanthus* do rodu *Salzwedelia* (Flora der Wetterau) a W. D. J. K o c h ji zařadil jako sekci k *Cytissus*. — Stavba lodyhy, květů i semen odůvodňuje její osamostatnění jako rod, ovšem monotypický (3).

Genistella je málo proměnlivá, a to jen ve tvaru listů: *f. latifolia* R o u y et F o u c. s listy značně širšími než okřídlená lodyha a *f. angustifolia* R o u y et F o u c. s listy značně užšími než okřídlená lodyha. S tohoto hlediska možno zařadit nalezený typ k formě *latifolia*. — Ve východních Pyrenejích roste

velmi odlišné plemeno zvané *Genista Delphinensis* Verlot, jejíž popis však Hegi neudává (3).

b) **Všeobecné rozšíření.** — Roste v jižní Evropě od Španělska přímořím až na poloostrov Balkánský: Černá Hora (5), Bulharsko (7); ve střední Evropě velmi roztroušeně od Francie do jižní Belgie, podél Rýna a odtud podél Mohanu (Main) a Dunaje do Maďarska a Sedmíhradska. Mimo to vyskytuje se ojediněle v Německu na několika místech při Labi (mnohde jen zplahněle), ojediněle v Čechách (naše lokality jsou považovány jako původní), na jižní Moravě (?) a u Bohumína (patrně zplahnělá). V Dolních Rakousích roste na břidlicích v pohoří Wechsel a na Semeringu, dříve také v okolí Vídně (1 a 3) a dosti hojně v Korutanech a Kraňsku (3 a 10). O lokalitách maďarských a sedmíhradských nemá literatury. Bylo by však nutné je zjistiti, aby výskyt pod Poloninami mohl být posouzen s celkového hlediska.

Hegi neuvádí čs. lokality a tvrdí, že *Genistella* v sudetských zemích neroste (3).

Genistella má tedy areál dosti složitý, převážně atlanticko-mediterranní a mimo to také pontickopannonský.

c) **Ekologie druhu.** — Roste na půdách suchých a chudých, skoro výhradně nevápenných, vřesovištích a pastvinách, ve světlých borech a dubinách, obyčejně s jižní expozicí, převážně v pahorkatině, jen ojediněle v pásmu subalpinském. Tak na př. ve Vogesách do výše 1200 m n. m., v Maďarsku do 1140 (podle Kernerera), v Černé Hoře do 1500 (podle Rohleny — 5), v Srbsku na hadcích Zlatiboru do 1300 (podle Nováka, Preslia 8 : 115, 1929), v Bulharsku je obecná ve všech horách (podle Velenovského — 7) a v Unterwallisu dokonce do výše 1960 m n. m. (podle Gamse — 3).

Mohutné porosty tvoří však výhradně na půdách nevápenných, na př. ve Vogesách a Schwarzwaldu v Německu a v západním Švýcarsku, kde se vyskytují tak velké porosty (kopečkovité), že celé $\frac{2}{3}$ pastviny jsou jí porostlé. Jejich užitkovost je tím snížena na polovinu. Hubí se tam kosením před rozkvětem, vápněním a hnojením. Na travnatých vřesovištích, které se kosí, mizí rychle, neboť řez nesnáší, právě tak jako všechny kručinky. Zřídka — od roku 1750 — se pěstuje také jako květina ozdobná (3).

d) Rozšíření v ČSR

1. Čechy střední — Sedlčany: katastrální území Kosova Hora, asi 450 m n. m., rula. Státní přírodní rezervace (2 a 9). Kdy a kým zde objevena a kde sběr původně publikován, není mně známo.

2. Čechy střední — Kutná Hora: Sv. Mikuláš — v borku asi 15–25letém (v r. 1950!) na diluviálních terasách (Kačinský val) ssz. zámku Kačiny, jediná kvetoucí skupina na ploše asi 1,5 m², červen 1944, 218 m n. m. (8 — se snímkem lokality). Dostálůva Květena ČSR neuvádí (2)..

3. Čechy severní — Jablonec n. N.: Horní Maxov — suchý lučinatý svah s jižní expozicí zvaný „Maxdorferrücken“, 770 m n. m., granit. Wüsch sděluje, že nejbližší lokalita *Genistella* je v Saském Švýcarsku a z toho a celkového rázu lokality usuzuje, že výskyt v Jizerských horách může být původní, tím spíše, že podle výpovědi majitele pozemku, roste zde od nepaměti. Tvoří několik porostů, z nichž každý má plochu asi 1 m² (2 a 11). — Není důvodů pochybovati o původnosti tohoto typického výskytu.

4. Slezko — Bohumín: vyskytuje se v krásných, velkých skupinách při železniční trati z Bohumína do Petrovic těsně před lesem Borek. Schmeja uvádí, že poloha lokality těsně u trati ukazuje na zavlečení. Stanoviště odpovídá ovšem ekologickým poměrům, které druh vyžaduje. Kvete tam i plodí každoročně (2 a 6).

5. Morava jižní — Brno: Líšeň (2). — Tento výskyt je uveden autorem Květeny ČSR s otazníkem. Není mně známo, kdy a kým zde nalezena a kde byl sběr publikován, a i důvody vedoucí k pochybnosti.

6. Morava jižní — Břeclav: mezi Valticemi a Břeclaví na okraji lesů (2 a 4). — Není mně známo, kdy a kým zde nalezena a kde byl sběr publikován. Zjistil jsem však v roce 1954, že místně nejbližší botanikové-floristé, ani četní jiní moravští, nemohli výskyt ověřiti (Dr. Fröhlich v Mikulově, ani red. Švestka, tehdy rovněž v Mikulově, a j.)

7. Na Slovensku nebyla před naším nálezem zjištěna (2). — Jde tedy o první nález na Slovensku.

Poznámka: po odeslání rukopisu do redakce se dozvídám, že později po nás (dne 2. 8. 1957) našel Genistellu poblíže naší lokality Jiří Soják, stud. biolog. fakulty KU v Praze, zabývající se podrobným průzkumem Polonín a jejich předhoří. Byla nalezena také v Halíči v písčítých borových lesích v okolí Lezajska na řece Sanu. (Ludwik Furdyna: Występowanie Janowca strzalkowatego (*Genista sagittalis*) w Polsce-J. Soják in litt. 26. 11. 1957).

Literatura

1. Beck, G. v. (1890): Flora von Nieder-Österreich, p. 828.
2. Dostál, J. (1950): Květena ČSR, p. 725—726 s obrázkem.
3. Hegi, G. (1924): Flora von Mittel-Europa, Bd. IV, 3, p. 1195—1198 s obrázky a fotografiemi.
4. Polívka — Domin — Podpěra (1928): Klíč k úplné květeně rep. Čs., p. 208.
5. Rohlena, J. (1942): Conspectus florae montenegrinae, Preslia XX—XXI, p. 197.
6. Schmeja, O. (1936): Neue oder bemerkenswerte Blütenpflanzen der Umgebung von Oderberg (Fortsetzung), Natur u. Heimat, 7, p. 106.
7. Velenovský, J. (1891): Flora bulgarica, p. 125.
8. Vepřek, J. (1950): Vzácnější rostliny Kutnohorska, Čs. botan. listy II, 8—9, p. 135.
9. Veselý, Jar. (1954): Ochrana čs. přírody, II. — Novák, F. A.: Přehled čs. květeny s hlediska ochrany přírody a krajiny, p. 209.
10. Willkom, M. (1892): Schulflora von Österreich, p. 354.
11. Wünsch, R. (1937): Über einige im Gablonzer Bezirk seltener vorkommende Pflanzen, Natur u. Heimat, Gedenkschrift, p. 66—67 s fotografií lokality.

Adresa autora: Josef Šourek, Pec pod Sněžkou.

***Genistella sagittalis* (L.) Gams — eine neue Art für die Slowakei**

Am 15. 7. 1957 wurde die oben genannte Art in der Umgebung von Starina bei Stakčín in der östlichsten Slowakei unterhalb Poloniny-Gebirge gefunden und zwar auf einer Heide mit südlicher Exposition, ca 500 m Seehöhe in ca 6 abgeblühten Beständen. Der Standort entspricht vollkommen den Lebensansprüchen der Pflanze. Er liegt im allgemeinen Areal der Pflanze, so dass sich ohne Zweifel um ein natürliches Vorkommen handelt.

Der Autor fügt einige systematische und nomenklatorische Bemerkungen hinzu, beschreibt das allgemeine Areal der Pflanze in Europa und auch die einzelnen bisher in der ČSR bekannten Lokalitäten der Art. Er schlägt vor die Heide mit *Genistella* in Schutz zu nehmen, da es sich vorläufig um eine einzige Lokalität dieser Art in der Slowakei handelt.

***Azolla filiculoides* Lam. — nový zavlečený druh pro ČSR**

Dne 6. září 1954 našel jsem na jižním Slovensku nedaleko Štúrova při dolním toku řeky Hronu dva od sebe oddělené porosty výše uvedeného druhu, který doposud nebyl zjištěn v ČSR. První velký porost ležel na stojaté vodě slepého ramena Hronu při pěšině vedoucí ze Štúrova podél Dunaje k železničnímu mostu přes Hron, asi 300 m jižně od mostu. Další porost jsem zjistil ve výběrce pod železničním náspem asi 500 m západně od mostu na jižní straně trati. Obě místa ve výši asi 100 m n. m.

Domnívám se, že v letech před r. 1954 nebyla *Azolla* ve výběrce, neboť by jistě neušla pozornosti četných botaniků a floristů, kteří velmi často používají pěšiny vedoucí podél trati. Totéž nemohu tvrditi o porostu prvním, poněvadž ona lokalita je dosti vzdálena od botanického ruchu.

Možno se domnívati, že *Azolla* byla sem vědomě rozhozena akvaristy, je však také možné, že sem byla zavlečena teprve velkou dunajskou povodní v červenci 1954 z některé německé lokality, kde je dávno zdomácnělá. V uvedených místech při Hronu udržela se až do doby současné (1957) a je pravděpodobné, že na těchto teplých, stojatých vodách zdomácní.

Ponevadž *Azolla filiculoides* není zatím popsána v žádné čs. květeně, podávám její stručný popis a několik dat o jejím výskytu:

Rostlina asi 1–2,5 cm dlouhá, zpeřeně rozvětvená a průměrně větší než *Azolla caroliniana* Willd., rovněž u nás někde zdomácnělá. Hoření lalok listový přitloustlý, zelený nebo načervenalý, na hoření straně bradavičnatě chlupatý, dolní lalok o něco větší než horní, blanitý a uprostřed zesílený. Makrospory jsou kulaté a porostle tlustými, válcovitými výrůstky.

Hromadné rozmnožování druhu *A. caroliniana* na evropských lokalitách spočívá na vegetativním dělení rostliny, neboť k vytvoření výtrusů dochází u nás zřídka kdy. Nalezená *Azolla filiculoides* má však množství makrosporangii i mikrosporangii, takže se rozmnožuje na naší lokalitě i pohlavně.

Rostlina je původní v jižní Americe a vyskytuje se jen ve stojatých vodách. V Evropě zdomácněla na mnohých místech. Holandsko: Amsterdam; západní a jižní Francie; Itálie: Chioggia, Ferrara a Padua; býv. vých. Prusy: „Oberteich“ u Královce; Německo: na několika místech u Norimberka (Nürnberg), na př. Altwasser u Steinu, zde však s jistotou uměle vysázená akvaristy, Württemberg (na břehu Neckaru u Benningen, kde pozorována r. 1915).

Děkuji p. univ. prof. Dr. F o t t o v i za laskavou revisi tohoto druhu.

L i t e r a t u r a

1. G l ü c k, H. (1936): Die Süßwasser-Flora Mitteleuropas, Heft 15. Pteridophyten und Phanerogamen, 8.
2. V e l e n o v s k ý, J. (1905): Všeobecná botanika. — Srovnávací morfologie I., 130–132, 147, 188, 174, 222, 214 a tab. II./4.
3. W e t t s t e i n, R. v. (1911): Handbuch der Systematischen Botanik, 351–352.

Adresa autora: Josef Š o u r e k, Pec pod Sněžkou.

Azolla filiculoides Lam. — neue eingeschleppte Art in der ČSR

Der Autor fand die oben genannte Pflanze in zwei Beständen unweit Štúrovo in der südlichen Slowakei und zwar in einem blinden Arm von Hron (Gran) ca 300 m südlich der Eisenbahnbrücke und dann noch in der Nähe in stehenden Wasser längs des Eisenbahndammes ca 500 m westlich der Brücke am 6. 9. 1954. — Die Pflanze wurde hier entweder künstlich verbreitet durch die Akvaristen oder durch das Donauhochwasser im Sommer 1954 eingeschleppt. Auch folgende Jahre wurde die Pflanze dort gefunden (1957).

Der Autor fügt eine kurze Beschreibung dieser Art an und die Verbreitung in Europa als die Folge der Einschleppung aus Südamerika, wo die Art heimisch ist.

IX. International Botanical Congress

IX. mezinárodní botanický kongres se bude konat v Montrealu v Kanadě od 19. do 29. srpna 1959 na McGill University a na université v Montrealu. Na programu budou přednášky a symposia, týkající se všech odvětví theoretické i aplikované botaniky. První oběžník o programu, pobytu, exkurších a ostatních podrobnostech bude vydán na počátku r. 1958. Veškeré oběžníky, jakož i přihlášky na kongres budou zaslány jenom těm, kteří se přihlásí u generálního sekretáře a požádají, aby byli zařazeni do seznamu: Dr C. F r a n k t o n, Secretary-General, IX International Botanical Congress, Science Service Building, Ottawa, Ontario, Canada.

Ant. Fröhlich a F. Švestka:

***Chaerophyllum aureum* na Moravě**

Prékvapující nález se podařil prvnímu z autorů 20. VII. 1952 u Dolních Dunajovic pod Lišším vrchem na jižní Moravě. Ani v D o m i n - P o d p ě r o v ě klíči, ani v D o s t á l o v ě Květeně ČSR na Moravě neuváděné *Chaerophyllum aureum* L. — krabilice zlatoplodová — se objevilo na neočekávaném místě, na odvališti mezi poli v cenose s ruderálními druhy *Artemisia vulgaris*, *Carduus acanthoides* atd. Z počátku byla rostlina předmětem diskuse, ve které kolísal názor mezi správným určením objevené specíe a *Chaerophyllum hirsutum* L. Nevyvinuté názky nedovolovaly přesné určení. O správném určením rozhodli na universitě v Brně, tehdy ještě žijící akademik P o d p ě r a a doc. D r J e d l i č k a.

Podle H e g i h o v III. svazku Flora von Mitteleuropa a podle B e c k a ve Flora von Niederösterreich roste *Ch. aureum* v horských zonách předalpí i Alp. Blízká lokalita je uváděna z lesního okraje u Steinegg v Dol. Rakousích. Podle D o s t á l a, Květena ČSR, 1950, p. 1080 roste ve stinných a vlhkých loukách v podhorském a horském pásmu.

Odvaliště u Dolních Dunajovic je bohužel zarovnáno s plochami polí, takže rostlina zmizela. Lze však doufat ve věrohodný důkaz, že *Ch. aureum* má na Moravě skutečně svůj domov, mimo Čechy a pochybný na Slovensku. Vylisovaný materiál mají k dispozici jednak autoři, jednak je uložen v Botanickém ústavu MU.

***Chaerophyllum aureum* in Mähren**

Der erstgenannte Autor fand in Dolní Dunajovice in Mähren vor einiger Zeit *Chaerophyllum aureum* in Gesellschaft verschiedener dortiger Pflanzen. Der Fund ist dadurch auffallend, dass die Pflanze in den einschlägigen Werken der Autoren der ČSR nur für Böhmen, sonst für die Slowakei nur als zweifelhaft angeführt wird. B e c k gibt als nächsten Standort für die Pflanze in Nieder-Österreich Steinegg am Kamp im Waldviertel an. Belege für diesen Fund sind in den Händen der Autoren und in der Universität in Brünn.

Miroslav S m e j k a l:

K výskytu *Chaerophyllum aureum* L. na Moravě

V době, kdy redakce Preslie připravovala pro tisk článek A. Fröhlicha a F. Švestky o výskytu *Chaerophyllum aureum* na Moravě, poslal jsem redakci zprávu s podobnou tematikou. Zpráva byla proto upravena jako dodatek k článku jmenovaných autorů.

Bohaté lokality krabilice zlatoplodé jsem zjistil 3. 7. 1956 v nejbližším brněnském okolí: v lese mezi řekou Svratkou a Novým Lískovcem v Brně-Pisárkách, cca 270 m n. m. Na tomto místě roste *Chaerophyllum aureum* v *Querceto-Carpinetu* roztroušeně na několika místech v blízkosti promenádní stezky, která odbočuje z hluboce zaříznutého údolíčka kolmého na tok řeky směrem k východnímu okraji Nového Lískovce. Nalezneme ji v ojedinělých exemplářích nebo ve skupinách v lese při stezce; nejbohatší lokalita je v zátočině promenádní stezky (v jejím nejvýše položeném místě), kde se setkáme se souvislým porostem asi 30—40 bohatě kvetoucích exemplářů. V její společnosti tu v nejbližším okolí rostou:

Torilis japonica (H o u t h.) D C.
Geranium robertianum L.
Chelidonium majus L.
Silene inflata (S a l i s b.) S m.

Linaria vulgaris L.
Achillea millefolium L.
Geum urbanum L.
Agrostis stolonifera L.

S. nutans L. ssp. *eunutans* D o s t.
Stellaria holostea L.
S. media (L.) Vill. ssp.
neglecta (W e i h e) M u r b.
Thalictrum minus L. ssp.
collinum (W a l l r.) O s v a ě.
Taraxacum officinale W e b.

Poa trivialis L.
Phleum pratense L.
Verbascum lychnitis L.
Sedum telephium L. ssp.
maximum (L.) R o u y e t C a m u s
Veronica chamaedrys L.

V letošním roce (1957) jsem našel další lokalitu krabice zlatoplodé, vzdálenou od popisovaného místa asi půl km na severozápad. Leží v téměř lesním komplexu asi 50 m pod silnicí Brno-Nový Lískovec. V obou uvedených případech je nadrostem *Querceto-Carpinetum* s lokálním uplatněním *Robinia pseudo-acacia*, *Cornus sanguinea*, *Acer campestre*, *Sambucus nigra*, *Euonymus europaeus*.

Obě pisárecké lokality *Chaerophyllum aureum* jsou pravděpodobně druhotné; jak starého jsou data, nelze s jistotou říci; ostatně výskyty krabice zlatoplodé i v jiných oblastech jejího areálu mívají často do značné míry

Kvetoucí *Chaerophyllum aureum* v lese mezi řekou Svratkou a Novým Lískovcem v Brně-Pisárkách. — Foto Mir. S m e j k a l, 24. V. 1957.

druhotný charakter. Pro srovnání uvádím ještě údaj S o ó - J á v o r k ů v (A magyar növényvilág kézikönyve, Budapest 1951, p. 405), který svědčí o tom, že maďarské výskyty *Chaerophyllum aureum* jsou zcela obdobné popisovaným poměrům pisáreckých lokalit. Podle uvedeného údaje provází *Chaerophyllum aureum* v Maďarsku lesní společenstva asociace *Querceto-Carpinetum mecsekense*.

Závěrem ještě o několika jiných zajímavých rostlinách, se kterými se setkáme v hlubokém údolíčku mezi řekou Svratkou a Novým Lískovcem a v okolí zmíněné promenádní stezky. Cesta vedoucí údolíčkem (od řeky směrem k Novému Lískovci) je lemována křovinami, v nichž roste hojně

Geum macrophyllum Willd. a jeho kříženec s *G. urbanum* L., Na zastíněných místech pod křovinami nalezneme *Fragaria moschata* Duch. var. *altissima* Gérard, *Aconitum lycoctomum* L. a před koncem údolíčka roste na zastíněných skalkách nad cestou několik exemplářů *Scrophularia vernalis* L.

Zum Vorkommen von *Chaerophyllum aureum* L. in Mähren

Im Nachtrage zur Mitteilung von A. Fröhlich und F. Švestka führt der Verfasser einen neuen mährischen Standort von *Chaerophyllum aureum* L. an: Brno (Brünn): im Walde zwischen dem Flusse Svratka und dem Orte Nový Lískovec in der Nähe von Brünn. Der Verfasser kennzeichnet den Standort, an dem es vorkommt und macht aufmerksam darauf, dass, ähnlich wie an diesem mährischen Fundort, kommt *Chaerophyllum aureum* auch in Ungarn an analogischen Standorten vor. Im Schlusse erwähnt er noch einige andere interessantere Pflanzen, die im Tälchen in der Nähe des Fundortes von *Chaerophyllum aureum* vorkommen.

V. Keilová a M. Keil:

Fimbriaria Lindenbergiana Corda a *Clevea hyalina* (Somm). Lindberg v Tatrách

Při exkursi ve dnech 19. — 30. 8. 1956 v Liptovských holích našel první z nás v žlebu zvaném Šistlovka (ve skupině Červených vrchů) v jedné sněžné jámě jatrovku *Fimbriaria Lindenbergiana* Corda. Je zajímavé, že ve velmi početných závrttech, které jsou v tomto žlebu, se již tato jatrovka řádu *Marchantiales* nevyskytovala, ačkoli v místě nálezu, i když roztroušeně, byla dosti hojná. Převážnou část porostu v tomto závrtu pak tvořila *Preissia commutata* Ness. Při dalším průzkumu nejbližšího okolí nalezl druhý z nás jatrovku *Clevea hyalina* (Somm.) Lindberg, která byla poměrně značně odlišná od typu (bude později podrobněji publikováno). Tento nález je dosti pozoruhodný tím, že dosud byla tato jatrovka sbírána pouze na západním Slovensku J. Suzou (3) v xerothermní oblasti malých Karpat. Naproti tomu místo našeho nálezu je značně studené, neboť zde ještě 27. 8. (!) ležel sníh. Jatrovku *Clevea hyalina* (Somm.) Lindberg jsme sbírali také ve Spoderém žlebu (Červené vrchy), toto místo však bylo mnohem teplejší. V Spoderém žlebu již byla *Clevea hyalina* dozrálá a nalezli jsme pouze odumřelá receptakula, kdežto v Šistlovce byla receptakula teprve dorůstající.

Fimbriaria Lindenbergiana Corda byla dále prvním z nás sbírána na jihozápadní straně Javorového bradla. Tyto exempláře byly nápadně délkou nosiče receptakula, který byl, na rozdíl od exemplářů ze Šistlovky, měřících nejvýše 15mm, až 50 mm dlouhý.

Dosavadní literární údaje (v literatuře nám přístupné) o zmíněných jatrovkách v Tatrách jsou dosti nejisté. O druhu *Fimbriaria Lindenbergiana* Corda je zmínka v prvním vydání práce K. Müllera (1): „Tatra Felsgrotte Magóra bei Zakopane 1400—1600 m polnische Seite (Raciborskí 1907) Lilienfeld, Hep. Pol. exs. Nr. 6.“ Dále J. Šmarda (4) ve svém příspěvku, kde uvádí známé lokality *Peltolepis grandis* Lindenberg na Slovensku píše, že mu sdělil Kulesza: „Stanowiska w Czerwonych Wierchach (Wielka turnia, Swistowka pod Kresanicą) znal już Raciborski w r. 1912 — mianowicie *Sauteria alpina*, *Peltolepis grandis*, *Fimbriaria Lindenbergiana* i *Bucegia romanica*. W tymże roku zbierala je tam p. Lilienfeld (Hepat. pol. exsiccatae) a w r. 1913 i 1914 sam je tam również zbierałem.“ Pokud se týká jatrovky *Clevea hyalina* (Somm.) Lindenberg uvádí J. Suzá (3), že na Slovensku byla zjištěna jen na dvou místech xerothermní oblasti Malých Karpat. Další údaj je ve třetím vydání práce K. Müllera (2), kde je uvedeno pouze „Tatry“, bez bližšího ohraničení a udání autora.

Literatura

1. K. Müller: Die Lebermoose Deutschlands, Oesterreichs u. d. Schweiz, Rabenhorst's Kryptogamen-Flora, Leipzig 1906—1911.
2. K. Müller: Die Lebermoose Europas, Rabenhorst's Kryptogamen-Flora, Leipzig 1951.
3. J. Suzá: Denkwürdige Lebermoose des xerothermen Gebietes in der Tschechoslowakei, Acta Botan. Bohemica vol. XII. 1938.
4. J. Šmarda: Příspěvky k rozšíření jatrovek v Čechách, na Moravě a na Slovensku, Sborník klubu přírodověd. v Brně, XXII. 1940.

Text tabulce II.

1. *Fimbriaria Lindenberiana* Corda, Tatry, Červené vrchy, žleb Šistlovka, (leg. V. Keilová 27. 8. 1956), zvětšeno 1,5 ×.
2. *Fimbriaria Lindenberiana* Corda, Tatry, Červené vrchy, Javorové bradlo (leg. V. Keilová, 28. 8. 1956), zvětšeno 1,5 ×.
3. *Clevea hyalina* (Sommer) Lindberg, Tatry, Červené vrchy, žleb Šistlovka (leg. M. Keil 27. 8. 1956), zvětšeno 1,5 ×.

Prosím všechny spolupracovníky pracující na Floře ČSR, aby materiál Riccií, které naleznou při svých exkurzích zaslali na mou adresu (pokud to bude možné čerstvé, proložené vlhkým mechem).

Prohlédnutý a určený materiál podle přání vrátím,

Adresa: Dr Milan Keil, Na lepším 4, Praha XIV.

Nové knihy

- Filzer, P.: Die natürlichen Grundlagen des Pflanzenertrags in Mitteleuropa. — Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1951. 198 p., 25 Abb., 3 Beil., cena DM 17,60.
- Regel, C. von: Pflanzen in Europa liefern Rohstoffe. — 2. Auflage. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1951. 294 p., cena DM 17,—.
- Taylor, R.: Marine Algae of the Northeastern Coast of North America. — University of Michigan Press. 504 p., cena dol. 12,50.
- Johnson, T. W.: The Genus *Achlya*: Morphology and Taxonomy. — The University of Michigan Press, 1956. XV + 180 p., cena dol. 4,50.
- Walker, J. C.: Plant Pathology. — McGraw-Hill books, 1957. 707 p., cena dol. 10,00.
- Handbuch der Pflanzenphysiologie. Band VI. Aufbau, Speicherung, Mobilisierung und Umbildung der Kohlenhydrate. — Springer-Verlag, Berlin 1957. 1200 p., 156 Abb.
- Schröter, C., Schmidt, E.: Flora des Südens. Die Pflanzenwelt Insubriens. — 2. Auflage. Rascher, Zürich 1957.
- Binz, A., Becherer, A.: Schul- und Exkursionsflora der Schweiz. — 8. Auflage. Schwabe, Basel 1957.
- Spooner, E. T. C., Stocker, B. A. D. (edited): Bacterial Anatomy, Sixth Symposium of the Society for General Microbiology. — Cambridge University Press, 1956, 360 p., cena dol. 6,00.
- Demerec, M. (edited): Advances in Genetics. Volume VIII. — Academic Press, 1956. — IX + 402 p., cena dol. 9,00.
- Darlington, C. D.: Chromosome Botany. — Allen et Unwin, London 1956. 186 p.
- Horsfall, J. G.: Principles of Fungicidal Action. — Vol. 30 of Chronica Botanica's New series of plant Science books 1956, 279 p., cena S 6,50.
- Oehlkers, F.: Das Leben der Gewächse. Ein Lehrbuch der Botanik. — Erster Band: Die Pflanze als Individuum. Springer-Verlag, Berlin 1956. Cena DM 39,60.
- Knoll, F.: Die Biologie der Blüte. — Springer-Verlag, Berlin, 1956. Cena DM 7,80.